

Урок 8.

ДІАГНОСТУВАЛЬНА (КОНТРОЛЬНА) РОБОТА. СПРИЙМАННЯ УСНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА СЛУХ / АУДІЮВАННЯ (ТЕСТУВАННЯ)

Мовна змістова лінія: поняття про морфологічні ознаки іменників.

Соціокультурна змістова лінія: Навчання впродовж життя. Організаційні вміння: мотивування, цілевизначення, планування, досягнення цілей, рефлексія.

Мовленнєва змістова лінія: робота з текстом.

Очікувані результати: Учень/учениця самостійно визначає вивчені морфологічні ознаки іменників.

Види навчальної діяльності: Учень/учениця визначає у тексті іменники, визначає їх морфологічні ознаки.

Ціннісні орієнтири: необхідність вільного володіння державною мовою, ІКТ-уміннями, груповою роботою.

Тип уроку: діагностувальна робота.

Обладнання уроку: завдання для діагностувальної роботи.

План заняття

1 частина – тестування

1. Іменником із абстрактним значенням у реченні: "Якщо дитинчаті загрожує небезпека, то матір може кинутися навіть на невеличке судно" є

- а) дитинчаті
- б) небезпека
- в) матір
- г) судно

2. У знахідному відмінку вжито слово

- а) дельфіни
- б) стрибків
- в) свиней
- г) спина

3. У якому рядку усі іменники спільного роду

- а) професор, квітка, вареник
- б) староста, забіяка, заїка
- в) море, сонце, собака,
- г) листоноша, гармидер, ягня

4. У якому реченні іменник вжито у неправильній відмінковій формі?

- а) Остап, ти йдеш сьогодні гуляти?
- б) Нестор жив у монастирі майже все своє життя.
- в) Дорогою додому я зустріла багато людей.

5. Позначте іменник, який є власною назвою:

- а) Київ
- б) місто
- в) заздрість

6. У якому рядку всі слова пишуться з великої літери?

- а) (М, м)ати (Б, б)ожа; (З, з)олоті (В, в)орота; (Г, г)азета « (Г,г)олос (У,у)країни».
- б) (Р,р)іздово; (К,к)онституція (У,у)країни; (Г,г)оверла
- в) (Д,д)ніпро; (Г,г)олосіївський (П,п)арк, (Д,д)ень (У,у)чителя

7. У якому рядку всі слова є іменниками спільного роду?

- а) Листоноша, учитель, директор.
- б) Староста, задавака, сирота.
- в) Професор, колега, суддя.
- г) Незнайко, плакса, степ.

8. У якому рядку в написанні власних назв допущено помилку?

- а) Леся Українка, Тарас Григорович Шевченко, газета Новий день, журнал Дніпро
- б) Академія наук України, журнал «Всесвіт», князь Володимир, Дніпро, Херсон
- в) Україна, Дунай, Чорне море, Будинок народної творчості, фабрика «Киянка».

9. Позначте рядок, у якому всі іменники-власні назви слід писати з великої літери і в лапках

- а) сестра Оленка, пес Йогурт, кінотеатр Веселка
- б) вірш Заповіт, книга Кобзар, журнал Соняшник
- в) місто Чернівці, байка Вовк і Кіт, пісня Цвіте терен

10. Позначте рядок, у якому подано всі іменники спільного роду

- а) базіка, маля, бідолаха, нечупара
- б) староста, листоноша, нероба, білоручка
- в) білоручка, дармоїд, гуляка, нездара

11. У якому рядку перелічені іменники, що вживаються тільки у формі множини

- а) Кияни, школярі, земляки
- б) Карпати, ворота, окуляри
- в) солі, води, сталі

12. У якому реченні вжитий іменник у формі кличного відмінка?

- а) На траві, зоря, хустину не забудь! (В. Сосюра)
- б) Зоре моя вечірняя, зійди над горою... (Т. Шевченко)
- в) Нічка розсипала зорі золотисті ... (С. Черкасенко)

Картка самооцінювання

№ питання	Кількість балів за кожну правильну відповідь	Оцінювання власних відповідей
1	1	
2	1	

3	1	
4	1	
5	1	
6	1	
7	1	
8	1	
9	1	
10	1	
11	1	
12	1	
Усього:	12	

2 частина – аудіювання тексту

Барвінок хрещатий

Ще за тих часів, коли в Карпатах люди поклонялись язичницьким богам, теплої купальської ночі молодь бавилася біля яскравої ватри. А потім дівчата, співаючи, опускали в швидкі води Черемоша барвисті вінки. Нехай пливуть до милого, хай причарують його серце навіки, хай зв'яжуть серця вірним коханням на все життя.

Однієї такої ночі дівчата плели вінки, слухаючи пісню хвиль Черемоша, ловлячи голоси ставних легінів, котрі гуляли на березі ріки.

Ось вінки і сплетені. Лунко сміючись, веселою ватагою побігли юні чарівниці до Черемоша, аби кинути вінки на воду. Пливіть, мовляв, віночки, до щасливого берега кохання!

Лише Лади, наймолодшої і найвродливішої, не було серед дівчат. Вона так захопилася збиранням квітів, що забрела далеко в ліс та й заблукала.

Злякалася Лада, опинившись сама-самісінька в нічному лісі. Почала гукати, кликати своїх подруг. Та дарма, лиш таємниче відлуння відгукувалося на її голос.

А ніч, ця чудова купальська ніч, творила в лісі справжні дива: чулися голоси якихось незнаних птахів, на галявині, що світилася феєричним сяйвом, завели свій танок лісові дівчата-мавки. А під темними кущами розквітали небачені квіти. Вони розкривали свої ніжні пелюстки і сяяли сріблясто, манили до себе, ніби обіцяючи розкрити якусь незвідану таємницю.

Нахилилася Лада, зірвала квітку, вплела до свого барвистого вінка. І сталося диво: засвітився вінок голубуватим світлом. Замість різнобарвних лісових квітів постали у вінку темно-зелені гладенькі листочки, а з-поміж них виглянули ніжно-блакитні п'ятипелюсткові квіти.

І почула дівчина тихий голос, народжений нічним вітерцем:

— Пам'ятай, Ладю, що п'ять пелюсток цієї квітки — то п'ять засад щасливого подружнього життя. Запам'ятай їх і збережи в серці своєму на все життя: перша пелюстка — то краса, друга — ніжність, третя — незабутність, четверта — злагода, п'ята — вірність. Будь щаслива!..

Замовк голос, приліг вітерець між трав лісових, стало доокруж тихо-тихо.

І тоді якась невідома сила повела дівчину через ліс. Почало благословлятися на світ. Лада опинилася на крутому березі Черемоша.

Нікого там уже не було. Молодь давно додивлялась останні сні купальської ночі по своїх оселях.

Стояла Лада над Черемошем і все вагалася: чи кидати їй цей дивний вінок у кришталеві води, чи зберегти його для себе?

Незчулася, як підійшов до неї легінь красний, торкнувся легенько рукою її плеча і мовив:

— Ти забарилася, Ладо, зі своїм вінком. Черемош його не прийме. Може, мені подаруєш той вінок?

Не промовила дівчина ні слова. Мовчки простягнула красному легіню свій вінок.

А потім гойдалися дерева, сп'яніло плив зелений ліс, і радісно шепотіли хвилі Черемоша.

Вінок упав на траву, розсипався, розрісся веселими зеленими стьожками попід кущами, глянув на світ блакитними очима квіточок.

... Довге і щасливе життя прожила з того часу Лада зі своїм судженням, а молодь відтоді плете вінки з барвінку, аби не переводилося на нашій землі щасливе і вірне кохання.

А от обізнані люди з давнини і донині лікують барвінком серцеві недуги, бо люблячим серцем народжена ця ніколи не в'януча рослина.

Та хіба тільки серце?..

У XVIII сторіччі барвінок був дуже популярним, особливо серед шанувальників творчості видатного французького просвітителя Жан-Жака Руссо.

Ще юнаком Руссо переховувався від швейцарських властей у пані де Варан. Він закохався в неї і згодом вважав цей період свого життя найкращим.

Якось, коли вони разом подорожували в горах, милуючись природою, пані де Варан помітила в кущах якусь синеньку квіточку. Це був барвінок. Пані підійшла ближче і захоплено вигукнула: «Ах! Та це ж барвінок розцвів!» Руссо тоді майже не звернув на це уваги і пішов далі.

Через багато років, перебуваючи зі своїм другом Дюпейру в Швейцарії, він знову побачив у кущах барвінок. Щасливі роки, проведені з пані де Варан, знову воскресли в його пам'яті, і він сказав: «Ах! Та це ж барвінок розцвів!»

Цей радісний вигук вихопився у нього через 18 років після тої щасливої подорожі з пані де Варан. Вихопився тому, що ті хвилини щастя в його тяжкому житті були єдиними, які, за його ж словами, давали йому право говорити: «І я теж жив!»

Пізніше Жан-Жак Руссо згадав про барвінок у своєму автобіографічному творі «Сповідь». Книга зажила великої слави, а разом з нею росла і популярність загадкової квітки. Її вважали символом вічності і постійності, схилялися перед нею, оберігали. Та не тільки це прославило барвінок. Він приносить велику користь людям, позбавляючи їх від багатьох хвороб.

Барвінок застосовували в медицині з давніх часів, про нього як про лікувальний засіб згадували ще античні медики Пліній Старший і Діоскорид.

У Китай барвінок завезений з тропічної Америки і тут використовують його для лікування гіпертонії. В народній медицині Кавказу барвінок застосовують як в'яжучий, кровозупинний, ранозагоювальний засіб.

Нев'януча зелень барвінку та його витривалість у різних умовах привернули до себе увагу ще в середньовіччя. Рослині приписували чудодійну силу, вважали її символом вічності і незрадливості. В часи, коли панували марновірство, барвінок вважали талісманом, який оберігає від диявольської сили, від усякої нечисті та від злих відьомських чарувань. Барвінок вішали над входними дверима дому і ніколи не викидали на смітник, а тільки у воду, щоб він не загинув від спраги.

Барвінок розводять у садах та парках як декоративну рослину, причому виведені сорти мають золотисті та сріблясті листки, а також пухнасті (махрові) квіти. Ця вічнозелена рослина має стебло до 60 сантиметрів завдовжки, що лежить на землі. Листки супротивні, еліпсоподібні, блискучі, квітки темно-голубі, одиничні, на ніжках. Цвіте на весні і на початку літа (у травні-червні).

Хімічний склад барвінку вивчений недостатньо. Відомо, що рослина містить алкалоїди (вони впливають на організм людини гіпотензивною дією — знижують кров'яний тиск), урсолову кислоту, рутин та інші активні речовини. Треба зауважити, що рослина ця отруйна.

Тести

1. Дівчата купальської ночі плели вінки задля того, щоб
 - а) причарувати серце коханого навіки;
 - б) розважитися;
 - в) пожартувати;
 - г) позмагатися в майстерності.
2. Наймолодшу і найвродливішу з дівчат звали
 - а) Купала;
 - б) Ляна;
 - в) Лада;
 - г) Яна.
3. Справжні дива в лісі творила
 - а) Лада;
 - б) природа;
 - в) Мавка;
 - г) купальська ніч.
4. Що символізували п'ять пелюсток ніжно-блакитних квітів у вінку?
 - а) п'ять щасливих днів;
 - б) п'ять засад щасливого подружнього життя;
 - в) вірність;
 - г) ніжність.
5. Лада не пустила вінка на воду, бо
 - а) їй було його шкода;
 - б) забарилася зі своїм вінком;
 - в) хотіла подарувати судженому;

- г) не вірила в чари купальської ночі.
6. Люди донині лікують барвінком
- а) головний біль;
 - б) мозолі;
 - в) серцеві недуги;
 - г) хвороби шлунка.
7. Барвінок був дуже популярним у
- а) у XII ст.;
 - б) у XIII ст.;
 - в) XV ст.;
 - г) XVIII ст.
8. Радісний вигук «Ах! Та це ж барвінок розцвів!» вихопився в Жан-Жака Руссо після щасливої подорожі з пані де Варан
- а) через 15 років;
 - б) через 16 років;
 - в) через 17 років;
 - г) через 18 років.
9. У якому автобіографічному творі Жан-Жак Руссо згадав барвінок?
- а) «Відповідь»;
 - б) «Сповідь»;
 - в) «Спогад»;
 - г) «Совість».
10. За будовою речення Замок голос, приліг вітерець між трав лісових, стало доокруж тихо-тихо
- а) просте;
 - б) ускладнене;
 - в) складне;
 - г) просте, ускладнене однорідними членами.
11. Заголовок тексту відображає
- а) мету;
 - б) тему;
 - в) головну думку;
 - г) тип мовлення.
12. Тип мовлення цього тексту
- а) розповідь з елементами опису;
 - б) опис;
 - в) розповідь;
 - г) міркування.

Правильні відповіді:

1.а, 2.в, 3.г, 4.б, 5.б, 6.в, 7.г, 8.г, 9.б, 10. в, 11.б, 12.а.

Картка самооцінювання

№ питання	Кількість балів за кожну правильну відповідь	Оцінювання власних відповідей
1	1	
2	1	
3	1	
4	1	
5	1	
6	1	
7	1	
8	1	
9	1	
10	1	
11	1	
12	1	
Усього	12	

Використані джерела

1. <https://naurok.com.ua/test/5-klas-skladne-rechennya-treनुvalni-vpravi-852345.html>
2. <https://vseosvita.ua/library/teksti-dla-audiuvanna-z-ukrainskoi-movi-5-11-klasi-8205.html>